

De Omroeper

**Informatieblad van de
Evangelisch-Lutherse gemeente Zutphen**
(preekplaatsen Zutphen en Hengelo)

44^e jaargang, nr. 4   september - december 2024

Kerkgebouw

Beukerstraat 10, 7201 KP Zutphen tel.: 0575-516593
Postadres: Korte Beukerstraat 15, 7201 KP Zutphen

Secretariaat: ELG Zutphen, p/a Korte Beukerstraat 15
7201 KP Zutphen; e-mail: 7204S85@hetnet.nl

Kerkdiensten

Elke zondag om 10.15 uur

Predikant

Ds. Wiert Sarolea, Geldersedijk 28, 8051 SG Hattem
tel. 06 235 328 66; e-mail: wiertwps@Kkpnmail.nl

Ledenadministratie

Dhr. Peter Folmer, Ramshof 19, 7232 DA Warnsveld
tel.: 0575-521437; e-mail: peter@folmer-pruis.nl

Koster

Dhr. Peter van der Zalm, Rossinistraat 10, 7204 NX Zutphen
tel.: 06-83711781; e-mail: peterzalm@hotmail.com

Cantor

Vacant, ad interim Arda van Beijeren, Heeckerenlaan 24 7203 BC Zutphen
Tel. 0575-516135; e-mail: ardavanbeijeren@planet.nl

Organist

Dhr. Jan de Rooter, tel.: 06-50228776; ruiterjade@hotmail.com

Website: www.luthersegemeentezutphen.nl
info@luthersegemeentezutphen.nl

Wie op **facebook** zit en "Lutherse gemeente Zutphen" intikt komt op onze site.

Namen, telefoonnummers en e-mailadressen van de kerkenraadsleden vindt u in het Kerkenwerkboekje.

Inhoud

Meditatie	3
Met liefde en eerbied gedenken wij mw. Edith Ketel – van der Willik	8
De PKN bestaat 20 jaar, interview met Sabine Hiebsch	8
Poëzie in het liedboek	11
Collecteopbrengst en bloemengroet	14
Impressie van de gemeentedag op 15 september	15
Oogstdienst op 6 oktober	17
Jaarrekening en bestuursverslag	17
In de voetsporen van Franciscus	20
Michaëlsdag 29 september	21
De weg die je goed doet	22
Synodeverkiezingen	22
Kerkdiensten in de komende weken	23

Meditatie

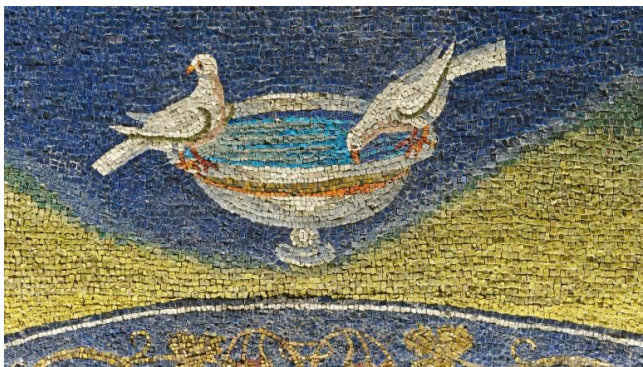
Ravenna en de gedachtenisdienst in Zutphen op 3 november 2024

Aanleiding Van de zomer was ik samen met mijn partner op vakantie in Italië, in de provincie Piëmonte, dat is het gebied rond Turijn. Wij bivakkeerden hoog in de Italiaanse bergen aan het einde van een afgelegen dal, bijna op de grens met Frankrijk. Door het slechte weer in de Zwitserse Alpen waar we aanvankelijk het tweede deel van onze zomervakantie kamperend zouden doorbrengen, zijn we vanuit Piëmonte dwars door Noord-Italië richting de Adriatische zee gereden en vlak onder Cesena – een prachtig stadje gelegen aan de aloude Romeinse weg, de Via Aemilia – bij een wijn- en fruitboer op 270 meter hoogte neergestreken op de uitlopers van de Apenijnen. We konden de Adriatische kustlijn in de verte zien liggen. Vanuit die plek hebben we gedurende twee hele dagen Ravenna bezocht, een stad uit de laat Romeinse keizertijd met kerken vol prachtige mozaïeken. De stad was in de drie eeuwen tussen 402 en 700 na Constantinopel – het huidige Istanboel – het belangrijkste Romeinse bestuurscentrum. Na eeuwen lang het Romeinse rijk

bestuurd te hebben vanuit Rome en daarna gedurende een kleine eeuw vanuit Milaan, resideerden de Romeinse keizers in Ravenna, veilig gelegen in de moerasdelta van de Po met goede verbindingen over zee. Het eerste gebouw dat we vroeg in de ochtend bezochten was eigenlijk geen kerk maar een kapelletje ingericht tot mausoleum op initiatief van Galla Placidia (391 - 450), een vrouwelijke keizer die namens haar zoon Valentinianus III ruim dertien jaar lang leiding gaf aan het West-Romeinse imperium van 425 t/m 438.

De mozaïeken binnen: Van buiten oogt het mausoleum klein en weinig bijzonder, het lijkt op een onopvallend kapelletje, je zou er bijna aan voorbij lopen. Echter van binnen toont het een overrompelende verrassing: de in omvang bescheiden ruimte is totaal bekleed met in mozaïek uitgevoerde voorstellingen uit de bijbel. Om daar met ons tweeën helemaal alleen naar binnen te stappen was een geweldige ervaring. Op gegeven moment druppelden er meer mensen naar binnen; we hadden een tijdslot,

gelukkig werd door het gering aantal toeristen daar niet op gehandhaafd en konden wij er lang verwijlen. Van binnen schittert alles, geen vierkante centimeter is te

vinden dat niet met kleurige mozaïeksteentjes is ingelegd. Kleuren in de schakering van goud domineren. In het midden van het mausoleum bevindt zich een koepel, geheel versierd als een blauwe hemel met haast ontelbare goudkleurige sterren, vol schittering door de minuscule mozaïeksteentjes. Het was om stil van te worden. In het midden, boven in het kleine koepelgewelf is een stralend kruis te zien en op de vier hoeken waar de welfing van de koepel begint de vier dieren uit Openbaring van Johannes die later in de christelijke traditie symbool komen te staan voor de vier evangelisten. De vier dieren kondigen de (weder)komst van Christus aan en het eeuwig leven waar het hele grafmonument zelf de verbeelding van is. Op vele plekken is ook het Christusmonogram met de Alfa en Omega te zien, net als in onze luthers kerkje. Op de verticale wanden van het mausoleum zijn bijbelse taferelen afgebeeld, alles in mozaïek weer gegeven. Op één wand zijn twee herten uitgebeeld, drinkend uit een bron, het leven schenkend water. Een overduidelijke verwijzing naar Psalm 42.

Op een andere wand zijn twee levensgroot in mozaïek afgebeelde

personen te vinden, hoogstwaarschijnlijk twee apostelen. Echter wie het zijn, is wat raadselachtig, geen is voorzien van een kenmerkend attribuut, zoals een sleutel bij Petrus of een zwaard bij Paulus. Wat ik zelf opmerkelijk en speels vond, is de afbeelding van een klein schattig boekenkastje op pootjes met daarin vier boeken liggend op hun zij,

de op elkaar gestapelde bladzijden zijn afgebeeld met ragfijne lijntjes van witte mozaïeksteentjes, en boven elk boek zijn één van

namen van de evangelisten weergegeven. Het boekenkastje is afgebeeld op een andere verticale wand, er naast staat de diaken Laurentius – of misschien Christus zelf – met een kruis rustend over zijn rechter schouder en een opengeslagen boek liggend op z'n linker onderarm. In het midden tussen de boekenkast en deze figuur is het bekende martelrooster afgebeeld boven een vlamvend vuur, een duidelijke verwijzing naar Laurentius, die in zijn functie van diaken als martelaar halverwege de derde eeuw in Rome ter dood is gebracht.

Op de wand tegenover de twee herten is Christus afgebeeld als de Goede Herder omringt door zijn schapen grazend op een groene weide, zonder twijfel een verwijzing naar het pastorale beeld uit psalm 23 en een toespeling op Johannes 10 vers 11. Door de context als mausoleum mag het ook geïnterpreteerd worden als een verbeelding van de voleinding, waar ook de Openbaring van Johannes aan refereert.

Toen we het mausoleum na een klein uur uitliepen en aan het 'gewone' daglicht moesten wennen, bedacht ik me plotseling dat de compositie van de Bijbelse taferelen een mooie en passende invulling vormt voor de orde van dienst op zondag Allerheiligen – op 3 november – wanneer wij onze gestorven gemeenteleden gedenken. Samen met Arda van Beijeren heb ik hieraan invulling gegeven. De prachtige in mozaiek afgebeelde taferelen moeten we missen maar in woord en klank, in tekst en muziek, zullen we er iets van kunnen proeven en naar ik hoop de troost ervan ervaren.

Levensloop van Galla Placidia. Zoals eerder aangegeven: Galla Placidia was gedurende 13 jaar namens haar jonge zoon keizer van het West-Romeinse rijk. Zij droeg de titel 'Augusta' die bij Romeinse keizers hoorden, sinds de eerste keizer Augustus. Theodosius, haar vader was een in ongenade gevallen generaal woonachtig in Spanje. Op hem werd aan het einde van de vierde eeuw een beroep gedaan om de bedreigde Romeinse stad Constantinopel te verdedigen. Daar in Constantinopel is Galla Placidia geboren. Na militair succes is

Theodosius in 379 door zijn troepen uitgeroepen tot Keizer en toen met z'n gezin en gevolg terug gegaan naar Milaan. Hij stierf in 395 en toen werd de oudere halfbroer van Galla, de tienjarige Honoris keizer. Hij bleef kinderloos. In 403 verplaatste Honoris de keizerlijke hofhouding van Milaan naar Ravenna vanwege de veiligheid. Daar stierf hij en zo kwam het dat bij zijn dood in 423 de nog jonge zoon van Galla in naam keizer werd en zij als vrouw dat keizerlijk ambt als imperator van het West-Romeinse rijk feitelijk uitoefende.

Opmerkelijk was dat haar vader in de tweede helft van de vierde eeuw als hoge militair openlijk het christelijk geloof was toegedaan en Galla van kinds been af christelijk is opgevoed. Als keizer heeft Theodosius diverse hervormingen in het Romeinse bestuur doorgevoerd, waardoor de hardvochtige en brute aspecten van de Romeinse samenleving wat milder werden. Deze meer humane wetgeving heeft Galla Placidia gecontinueerd en zelfs versterkt. Bovendien heeft zij de christelijke kerkbouw in Ravenna een enorme stimulans gegeven en betoonde zich als groot sponsor. Zij stierf in 450 en is begraven, niet in Ravenna maar in Rome. Dat behoort tot de kronkels die de loop van de geschiedenis vaak kenmerkt.

Wiert Sarolea

Gebruikte literatuur:

Judith Herrin: *Ravenna, Capital of Empire, Crucible of Europe* (2020)

Kyle Harper: *From Shame to Sin, The Christians Transformation of Sexual Morality in Late Antiquity* (2013)

Hieronder een treffende bewerking van psalm 42 van de hand van Huub Oosterhuis

Ik zal op U wachten.

Zoals een hert reikhalst naar levend water,
dorst ik naar God, de levende God.

Ik ben zielsbedroefd, ik denk aan U –

al uw brandingen beuken mij,
golven slaan over mij heen.

Levende God, mijn rots, hebt Gij mij vergeten,
waarom loop ik er haveloos bij,
gekweld en vernederd?

Moedeloos ben ik, opstandig, ik zal op U wachten.
Gij zijt mijn lijfsbehoud,
Gij zijt mijn God.

Zoals een hert reikhalst naar het levend water,
dorst ik naar God, de levende God.

Huib Oosterhuis, uit de bundel *Mens op aarde* (2000)

Met eerbied en liefde gedenken wij

Mw. Edith Ketel – van der Willik (16 februari 1930-3 juli 2024)

Woensdag 3 juli is zij gestorven in de leeftijd van 94 jaar.

Zij was sinds 1992 weduwe van Jaap. We kennen haar als een betrokken gemeentelid.

De laatste anderhalf jaar woonde zij Villa de Bouwkamp in Warnsveld.

Met hulp van gemeenteleden lukte het zelfs toen nog enkele malen op zondagochtend de kerkdiensten in de Lutherse kerk bij te wonen. De uitvaart vond plaats op woensdag 10 juli plaats in de dorpskerk van Wilp. 's Middags is Edith in besloten kring naar de begraafplaats gebracht.

Wij als gemeente van Christus gedenken haar en geloven dat zij geborgen is in de handen van de levende Heer.

Jan van Beijeren

De Protestantse Kerk bestaat 20 jaar. Reden voor een feestje? *Interview met Sabine Hiebsch*

Als lid van de synode maakte prof. dr. Sabine Hiebsch de spannende jaren voor de fusie mee van de PKN. Ze hoopt dat de Protestantse Kerk blijft doen wat een kerk hoort te doen: naar buiten gaan, in de wereld staan, en daarbij kritisch naar zichzelf blijft kijken.

De Protestantse Kerk bestaat 20 jaar. Reden voor een feestje?

“Gezien in het licht van het hele toenaderingsproces, dat in 1961 startte, is 20 jaar geen lange periode. Ik ben blij dat de Protestantse Kerk in Nederland bestaat en dat voor fusie is gekozen. Maar een feestje? Ik denk vooral aan het gegeven dat de gemeenten van de Protestantse Kerk in vrijheid en in het openbaar kunnen vieren rond Woord en Sacramenten, in tegenstelling tot de vele christenen die bedreigd en achtervolgd worden. Dat is helemaal niet vanzelfsprekend en stemt tot dankbaarheid. Als ik zelf in diensten voorga, sta ik hier in de gebeden vaak bij stil.”

Hoe keek je zelf aan tegen de eenwording 20 jaar geleden?

“Ik werd zelf in 2001 lid van de lutherse synode en daarmee van de triosynode, de Samen op Weg-Synode. Ik maakte de spannende jaren voor de fusie mee. Ik was toen en ben er nu nog steeds van overtuigd dat dit de juiste keuze was voor de Evangelische-Lutherse Kerk. Maar het was geen gemakkelijke keuze. De lutheranen waren in de Nederlanden vanaf de Reformatie een slechts getolereerde religieuze minderheid. De Gereformeerde Kerk was de bevoorrechte kerk. Door internationale oecumenische ontwikkelingen in de 20e eeuw werd het toch mogelijk om met elkaar in gesprek te gaan. Het besluit om te fuseren stond voor mij heel erg in het licht van de Konkordie van Leuenberg. Maar het was spannend, er waren ook tegenstemmers in de drie synodes. Ik herinner me heel goed de opluchting toen bleek dat de meerderheid vóór had gestemd. De fusie betekende voor mij nooit het weg laten vallen of onderdrukken van de eigen traditie. Maar om juist met de kennis van de tradities

met elkaar kerk van Christus te zijn. 20 jaar is natuurlijk veel te weinig om al te kunnen spreken van een 'PKN-identiteit'."

We zijn 20 jaar verder. De Protestantse Kerk verliest jaarlijks tienduizenden leden en kerksluiting is bijna aan de orde van de dag. Waarom zou een mens nog lid worden van de kerk?

"Het is heel triest dat vertrouwde, geliefde kerkgebouwen afgestoten moeten worden. Maar het lid worden van een kerk hangt toch niet af van hoe groot die is? De Protestantse Kerk in Nederland is nog steeds geen kleine kerk."

Veel kerken willen met hun tijd meegaan en proberen allerlei nieuwe vormen uit om mensen te binden, maar het lijkt vechten tegen de bierkaai. Moeten kerken ophouden met experimenteren?

"Kerken hebben altijd geprobeerd met hun tijd mee te gaan en nieuwe vormen te vinden. Wat ik wel belangrijk vind is dat nieuwe vormen op een gedegen bijbels fundament staan, met kennis van geschiedenis en tradities. Ze moeten niet alleen een uiterlijkheid zijn. Soms is dat een probleem. Ik heb tot 2011 in de synode gezeten, en was daarna nog vier jaar lid van het generale college voor de kerkorde. In die periode zag ik veel nieuwe plekken langskomen. Er waren in de synode soms schrijnende verhalen van predikanten die hun gemeente ten onder zagen gaan terwijl een paar stappen verder een pioniersplek stond waar wel van alles kon. Ik had dan altijd de neiging om tegen mensen van de pioniersplek te zeggen: kijk maar goed hoe het hier werkt, over 20 jaar zijn jullie degenen die het zelf mogen uitzoeken als het slecht gaat. Soms is een nieuwe vorm niet meer dan cosmetica: het lijkt nieuw maar is het niet. En het is ook heel belangrijk voor de kerk om het verschil te maken tussen actueel en relevant. Niet alles wat actueel lijkt is daadwerkelijk relevant. De taak van kerken is vooral om mensen uit te nodigen, er voor hen te zijn. Mensen beslissen zelf wel of ze zich willen binden. Nieuwe vormen hangen af van het fundament, van waar je jezelf daarbij ziet staan en hoe serieus je de mensen neemt.

Het moet niet ten koste gaan van een andere gemeente die eigenlijk jouw hulp nodig heeft.”

Hoe kijk je aan tegen de komende 20 jaar Protestantse Kerk? Wat verwacht je en wat hoop je?

“Ik hoop dat de Protestantse Kerk zich niet blindstaart op het verlies van leden. Het succes van de kerk meet je niet af aan het aantal leden. En ik hoop dat ze kritisch naar zichzelf blijft kijken, vanuit het vertrouwen van wie de kerk is. En verder verwacht ik dat ze veel meer dan tot nu toe aan de tafels zit waar belangrijke maatschappelijke problemen worden besproken, juist vanuit de diversiteit van haar leden. In Zweden, Denemarken en Duitsland zitten bij alle belangrijke maatschappelijke discussies theologen aan tafel. Scheiding van kerk en staat betekent niet dat je als kerk geen stem hebt. Je moet aanwezig zijn. Ik hoop dat dat veel concreter gebeurt, en niet alleen achter de synodedeuren. Daarnaast hoop ik dat de Protestantse Kerk openstaat voor een nauwere samenwerking met andere protestantse kerken, die dezelfde openheid hebben of daarnaar op weg zijn. Doen wat een kerk hoort te doen: naar buiten gaan, in de wereld staan.”

Sinds 31 oktober 2017 is Sabine Hiebsch bijzonder hoogleraar op de Kooiman-Boendermaker Leerstoel voor Luther en de geschiedenis van het (Nederlandse) lutheranisme aan de Theologische Universiteit Utrecht

Ontleend aan *Website PKN 14 augustus 2024*

Poëzie in het liedboek **De moerbeitoppen ruisten**

De moerbeitoppen ruisten;
God ging voorbij;
Neen, niet voorbij, hij toefde;
Hij wist wat ik behoefde,
En sprak tot mij;

Sprak tot mij in de stille,
De stille nacht;
Gedachten die mij kwelden,
Vervolgden en ontstelden,
Verdreef hij zacht.

Hij liet zijn vrede dalen
Op ziel en zin;
'k Voelde in zijn vaderarmen
Mij koestren en beschermen,
En sluimerde in.

De morgen die mij wekte
Begroette ik blij.
Ik had zo zacht geslapen,
En Gij, mijn Schild en Wapen,
Waart nog nabij.

In Getijden van de dag -Avond- staat dit troostrijke gedicht van Nicolaas Beets, liedboek naast lied 248.

Het gedicht herinnert mij aan het lied dat ik vroeger vaak zong in de Hervormde kerk:

Blijf bij mij Heer, want de avond is nabij.

Ook in De moerbeitoppen ruisten komt de Heer bij de dichter en laat zijn vrede neerdalen "op ziel en zin". Daardoor slaapt de dichter rustig in en kan hij de nieuwe morgen blij begroeten. Hij weet dat God hem als schild en wapen nabij blijft.

Beets schaarde zich met zijn poëzie in de rij van de domineedichters uit de 19 e eeuw.

Voor mij blijft hij de schrijver van de Camera Obscura (1839).

Daarin geeft hij via een aantal portretten een beeld van de maatschappij van zijn tijd met zijn burgerlijke braafheid en benepenheid. De familie Stastok en De familie Kegge zijn de bekendste verhalen uit de Camera.

Nicolaas Beets, geboren in Haarlem in 1814 en gestorven in Utrecht in 1903, was de zoon van een apotheker die theologie ging studeren in Leiden. Als hij afgestudeerd is trouwt hij, wordt predikant en later hoogleraar in Utrecht. Als afscheid van zijn studententijd publiceert hij onder het pseudoniem Hildebrand in 1839 de Camera Obscura. Het boek wordt vele malen herdrukt en werd samen met Max Havelaar (1860) van Multatuli een soort nationaal bezit.

Het mooiste verhaal uit de Camera vind ik Keesje het Diakenhuismannetje uit de Familie Stastok. Ik las het elk jaar samen met de leerlingen uit de bovenbouw van de middelbare school, ook omdat het een goed beeld geeft van de grote sociale verschillen in de 19e eeuw.

Goed om er hier bij stil te staan en daarmee Beets niet alleen als dichter maar ook als schrijver te blijven waarderen.

Het verhaal gaat zo:

Hildebrand logeert als student bij zijn oom Petrus Stastok. Daar ontmoet hij Keesje, een goedaardige mannetje van 69 jaar. Kees is wees, werkte als bezorger in een apotheek en doet nu klusjes voor oom Stastok. Hij slijt de laatste jaren van zijn leven in het Diakoniehuis.

Als Hildebrand Keesje met tranen in de ogen in de tuin van zijn oom ziet, vraagt hij wat er aan scheelt. Dan vertelt Keesje hem een treurige ervaring. Keesje spaarde 12 gulden voor een eigen doodshemd. Hij wilde niet in het Diakenhuisgoed begraven worden. Een arme man zonder eigen huis, zonder eigen graf, wilde begraven worden in een eigen gewaad. Dertig jaar droeg hij het verdiende geld op zijn hart.

Op de slaapzaal in het Diakoniehuis ligt hij naast Klein Klaasje. Dat is een dwerg die danst met zijn bochel en het geld dat hij daarmee ophaalt ,verdrinkt in herberg de Vette Vadoek. Als Klaas zonder geld zit, vraagt hij Kees geld te leen. Hij heeft het zakje met spaargeld van Kees ontdekt. Kees weigert geld te geven en Klaas verraadt hem aan de Vader van het huis: "Kees het geld onder zen hemmetje."

In het huis mag je geen eigen geld houden. De Vader neemt het geldzakje af van Kees.

Hildebrand belooft Kees om zijn oom een goed woord voor hem te laten doen bij de regenten van het huis. Dat gebeurt. Kees krijgt zijn geld terug en draagt het in een zeemleren zakje nog twee jaar op zijn hart. Dan sterft hij en wordt in het Algemene graf van de armen in zijn eigen doodshemd begraven.

Hildebrand wist wat Kees "behoefde".

Als student op weg naar het predikantschap in een maatschappij met veel armoede, was deze gebeurtenis voor hem een oefening in hulpvaardigheid. Hij komt op voor iemand die bescherming nodig heeft en geeft ons als lezer daarvan een voorbeeld.

Nicolaas Beets blijft ook nú lezenswaardig en dat hij de eerste romans van de Engelse schrijver Charles Dickens las en bewonderde, zie je terug in het verhaal van Keesje.

Lida Stefanski.

Collectepbrengsten en bloemengroet

Zoals bekend is de tweede collecte steeds voor kerk en eredient

<i>Datum</i>	<i>1^e collecte</i>	<i>doel</i>	<i>2^e coll.</i>	<i>boemengroet</i>
16 juni	34,50	onderhoudsfonds	30,30	ds. Pijpers
23 juni	51,25	Lutherstichting	51,50	ds. Bohlken
30 juni	42,50	KiA werelddiaconaat	54,95	mw. Petersen
7 juli	20,95	KiA binnenl. diaconaat	19,85	mw. Blankenzee
14 juli	88,50	project diaconie	68,25	dr. Akerboom
21 juli	50,50	KiA jeugdwerk	41,15	dhr. v Beijeren
28 juli	122,25	hospice Zutphen	78,75	mw.v Reeuwijk
4 aug.	30,45	diaconie	35,75	mw. vd Willik
11 aug.	59,25	orgelfonds	50,50	ds. Wiersma
18 aug.	39,85	cantorij	43,50	dhr. Blokhuis
25 aug.	115,75	voedselbank Zutphen	70,50	mw. Bedeker
1 sep.	43,75	KiA Miss. werk	46,50	mw. Roosendaal
8 sep.	32,-	KiA werelddiac.	29,75	mw. Bedeker
15 sep.	97,50	KiA Noodhulp	65,95	mw. Brussel

Impressie van de gemeentezondag op 15 september 2024

Niet weinige gemeenteleden waren op zondag 15 september al voor negen uur in de kerk aanwezig om dingen klaar te zetten voor de gemeentezondag. Tafels moesten er worden getild, vele stoelen van zolder naar beneden gebracht om buiten op de binnenplaats neer te

zetten. Broodjes werden geleverd, heerlijke Baklava eigenhandig gebakken door Sima, en een in Zutphen beroemde cake vanwege een verjaardag. Kortom veel stond al klaar rond half tien toen de cantorij nog moest gaan inzingen. De vrijdag ervoor waren de toiletten

schoongemaakt, gestofzuigd, en noem maar op. Dat moest zaterdag opnieuw omdat vanwege monumentendag bij benadering 500 mensen onze kerk hadden bezocht. Precies om kwart over tien

begon de dienst die met een gezongen zegen—lied 430—werd afgesloten. Om elf uur vijftien zaten we aan de koffie met de hiervoor genoemde lekkernijen. De voorzitter van de kerkenraad, Anita van Dijk, presenteerde enkele bestuurlijke punten waar de kerkenraad graag de mening van de gemeente over wilde

horen. Onder andere kwam aan bod de verlenging van het contract met de huidige predikant en het voortbestaan van het kerkblad 'de Omroeper'. Na deze bestuurlijke punten gingen we aan de lunch,

klaar gezet in het gemeentecentrum. Gelukkig bescheen toen gelijktijdig de zon het binnenplaatsje waardoor deze buitenruimte snel opwarmde en een aantal gemeenteleden ook op deze plek de lunch met broodjes, frisdrank en een goed glas wijn, voor wie wilde, konden nuttigen.

Na de lunch heeft Farzad een verhaal gehouden over Iran, zijn land van herkomst. We kregen echt andere beelden te zien dan wat doorgaans via het nieuws tot ons komt. Prachtige natuurbeelden, met sneeuw bedekte bergtoppen en wouden in het Noorden en groene, waterrijke vlaktes en bergen in het Westen. Helaas liet de techniek het soms afweten waardoor de

powerpoint presentatie niet geheel uit de verf kwam, maar een verrassende indruk kregen we wel. Rond drie uur in de middag liep de gemeentezondag ten einde. Inclusief opruimen met behulp van vele handen konden we de deur rond half vier aan de Korte Beukerstraat achter ons sluiten. Opgeschreven door Wiert Sarolea

Oogstdienst 6 oktober

Zoals elk jaar houden we op de eerste zondag van oktober de oogstdienst. Voor de dienst worden houdbare voedingsmiddelen bij de altaartafel gedeponeerd, die in de loop van de week hun weg vinden naar de voedselbank in Zutphen. Het is natuurlijk geen toeval dat ook de eerste collecte in deze dienst is bestemd voor de voedselbank. Helaas is dat nog steeds nodig. Hartelijk aanbevolen.

Jaarrekening 2023

<u>Baten:</u>	B2023	JR2023	JR2022
Levend geld	17.650	59.413	19.269
Verhuur	11.300	11.278	10.450
Rente	1	384	0
Subsidies	5.959	19.955	544
totaal	34.910	91.030	30.263

Lasten

Pastoraat	33.550	35.053	39.404
Gebouwen	19.184	35.176	11.650
Vergoedingen	2.900	4.225	3.075
Overige lasten	9.565	12.704	11.075
totaal	65.199	87.158	65.204

<u>Resultaat</u>	-30.289	3.872	-34.941
-------------------------	----------------	--------------	----------------

De jaarrekening is inmiddels ook goedgekeurd door het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken Gelderland (CCBB) van de PKN.

Zoals u kunt zien zitten er grote verschillen in de begroting en jaarrekening 2023.

De baten levend geld zijn hoger omdat we in 2023 een gift van €40.000 hebben mogen ontvangen.

In 2023 is groot onderhoud aan het orgel gedaan, deze vallen onder gebouwen. Totale kosten waren ruim €33.000. Voor 60% hebben we subsidie ontvangen, hierdoor is dit bedrag aan baten hoger, de rest is gefinancierd uit het orgelfonds. Tevens is er onderhoud gepleegd aan de door ons verhuurde panden.

Bestuursverslag bij de jaarrekening 2023 CvK ELG Zutphen

De jaren met soms tal van beperkingen rond Covid19 lijken voorbij. Wordt het jaar 2023 dan eindelijk een gewoon jaar?

Achteraf kunnen we constateren dat het jaar 2023 voor veel van de belijdende leden en de gastleden een gewoon jaar is geweest met alleen een wisseling van predikant.

Op zondag 8 januari 2023 is ds. Sarolea begonnen als predikant voor het verrichten van hulpdiensten voor de duur van twee jaar.

Ds. Vos had begin 2022 aangegeven dat zij zich, vanwege haar gezondheid, genoodzaakt zag om eind 2022 te stoppen met haar werk als predikant van onze gemeente. Verheugend is dat ds. Vos heeft aangegeven nog wel een aantal preekbeurten te willen vervullen.

Niet alleen gemeenteleden worden ouder ook de groep van min of meer vaste gastpredikanten wordt steeds ouder waardoor vanuit die groep af en toe predikanten aangeven niet meer beschikbaar te zijn. Tot nu toe lukt het de roostermaker nog om voor iedere zondag een voorganger te vinden.

Voor de leden van de kerkenraad is het een jaar geweest met aan het eind van het jaar het afscheid van de voorzitter die vanwege haar gezondheid die stap heeft moeten nemen. Haar werk als cantor had zij al eerder noodgedwongen moeten neerleggen. Verheugend is dat haar taak als cantor, in ieder geval voorlopig, is overgenomen door een andere, voor ELG Zutphen bekende, cantor.

In de loop van het jaar heeft de kerkenraad besloten om een kleine werkgroep in te stellen bestaande uit twee leden van de kerkenraad en vier leden van de gemeente om samen na te denken over de vraag: welke mogelijkheden heeft onze gemeente voor de komende ongeveer 10 jaar. Helaas heeft de voortgang van dit proces enige vertraging opgelopen door ziekte van één van de leden van de kerkenraad. Intussen is het proces weer gestart. Uiteraard wordt gebruik gemaakt van de gegevens/voorstellen/uitkomsten die al van de PKN en de Evangelisch-Lutherse Synode beschikbaar zijn over, samengevat, de toekomst van kleine kerkelijke gemeenten in Nederland.

Omdat ELG Zutphen deel uitmaakt van de combinatie van Evangelisch-Lutherse gemeenten Apeldoorn-Arnhem-Zutphen, vaak afgekort met AZA, is onze gemeente in het verslagjaar betrokken geweest bij het overleg over het voornemen van ELG Apeldoorn en ELG Arnhem om samen vanaf begin 2024 voor een periode van vijf jaar een predikant in deeltijd te beroepen. Voor een periode van vijf jaar is niet alleen gekozen vanwege financiële redenen maar ook met het oog op de uitkomst van de onderzoeken van PKN en de Evangelisch-Lutherse Synode zoals in de vorige alinea vermeld. Een belangrijke gebeurtenis in 2023 was het groot onderhoud van het historische Lohmanorgel. Regulier groot onderhoud van een orgel wordt geadviseerd na ongeveer 15 jaar. De totale restauratie van het orgel heeft plaats gevonden in 1997 – 1998, zodat regulier onderhoud was voorzien rond 2013.

Door een prima stookregiem en goed onderhoud kon het groot onderhoud toen worden uitgesteld tot 2018 en later tot 2020. Door Covid19 was het op dat moment niet mogelijk om aan het groot onderhoud te beginnen. Eind 2021 heeft overleg plaats gevonden met orgelbouwer Reil uit Heerde en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Aan de hand van de offerte is begin 2022 subsidie aangevraagd bij deze Rijksdienst. De subsidie, 60 % van de subsidiabele kosten, is volledig toegekend met als enige restrictie dat niet eerder dan 1 januari 2023 begonnen mocht worden met het groot onderhoud. Begin januari 2023 is orgelbouwer Reil gestart

met de werkzaamheden. Begin maart 2023 is het orgel met een feestelijke bijeenkomst weer in gebruik genomen.

De jaarrekening is inmiddels ook goedgekeurd door het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken Gelderland (CCBB) van de PKN.

Dank nog aan de heer Gerrit Azink voor zijn inzet bij het samenstellen van de jaarrekening.

Anita van Dijk, kerkrentmeester

FRANCISCAANSE VOETREIS VAN FLORENCE NAAR ROME

In de voetsporen van Franciscus

Wie was toch die Franciscus van Assisi, die 800 jaar geleden als rijke jongeman al zijn bezittingen opgaf en zijn leven besloot te leiden in alle armoede en in navolging van Jezus?

Uitnodiging om op vrijdag 8 november a.s. om 14 uur in de Lutherse kerk het verhaal mee te beleven van de pelgrimage in de voet-sporen van Franciscus. We lopen mee langs alle plekken van deze route van meer dan 500 km. Het

verhaal wordt verteld aan de hand van een compilatie van mooie afbeeldingen. Het verhaal wordt afgewisseld met een paar liederen, waaronder een gregoriaanse hymne, die verbinding hebben met Franciscus. We zingen ze samen met de cantorij onder leiding van Arda van Beijeren en organist Jan de Ruiter.

Hartelijk welkom!
Louise Weening
Berry Kuijer

MICHAELSDAG 29 SEPTEMBER

Als de herfst aanbreekt en het steeds vroeger donker wordt noemen sommige tradities dit Michaelstijd. Op 29 september is er dan n.l. het feest van de heilige Michael, Rafael en Gabriel, de drie zgn. aartsengelen. Deze dag wordt dan Michaëlsdag genoemd.

De Bijbel vermeldt vaak engelen bijv.: Mattheus 18:10 `` De engelen aanschouwen voortdurend het aangezicht van mijn Vader, Die in de hemel is. `` , Exodus 22:6 `` Ik, Jezus, heb mijn engelen gestuurd om jullie deze dingen bekend te maken voor de

gemeenten.``

De Bijbel meldt ook dat er gradaties in engelen zijn: engelen, serafijnen, cherubijnen, machten, krachten en aartsengelen. De aartsengelen worden wel gezien als de meest krachtige engelen en hebben zo hun eigen werkgebied. Rafael wordt gezien als genezer van ziekten, Gabriel als boodschapper van God en Michael als strijder tegen de duivel. Michael wordt dan ook gezien als aanvoerder van de hemelse heirscharen van engelen. In de r.k. traditie wordt hij vaak afgebeeld met een groot zwaard en de duivel ligt dan omvergeworpen aan zijn voeten.

Er wordt soms een novene (9-daags gebed) aan de Heilige Michael gebeden om hulp af te smeken. Misschien mogen we het zó zien: als de ontberingen van kou, regen en duisternis mistroostig over ons komen mogen we vertrouwen dat God een engel op ons pad kan sturen. We staan er niet alleen voor en worden opgeroepen moed te houden en elkaar bij te staan. Zo volgt op H. Michael later op 11 november het Sint Maartens-feest. Martinus die zijn jas

opoffert om een naakte in de kou zijn warme jas te schenken.
Barmhartig zijn, waartoe ook Jezus ons steeds uitnodigt om te doen.

Carry Nijland

De weg die je goedgevoelt

U bent uitgenodigd om een avond nieuwe liederen te komen zingen in de Martinuskerk in Warnsveld. Liederens voor in de liturgie, thuis en onderweg. We doen dat onder deskundige (bege)leiding van Els Dijkerman, een ad hoc zanggroep neemt het voortouw. De schrijver van de teksten van de liederen, Andries Govaart, is die avond aanwezig en zal enkele liederen toelichten.

De bundel 'De weg die je goedgevoelt' is een van de positieve gevolgen van de coronacrisis. In die twee jaar heeft Govaart zijn teksten verzameld en met de muziek van zeer diverse componisten bereikbaar gemaakt via boek en website www.andriesgovaart.nl. Eigen aan zijn teksten is het vaak directe taalgebruik, verrassende beelden. Onderscheidend aan deze rijke verzameling zijn pelgrimsliederens, zegeningen, hymnen bij de heiligenfeesten van bijvoorbeeld Martinus. Misschien kent u al een aantal van zijn liederens uit het Liedboek Zingen en bidden in huis en kerk.

Ieder die een herfstavond lekker wil zingen, is welkom op dinsdag 5 november in de Martinuskerk in Warnsveld. We beginnen om half acht en sluiten om tien uur af. Vanaf zeven uur is er koffie en thee.

Het ad-hoc koor repeteert op dinsdag 29 oktober om 20.00 uur in de Gudulakerk aan de Markt in Lochem.

Synodeverkiezingen

In juni 2025 komt er een eind aan de zittingstermijn van de huidige Evangelisch-Lutherse Synode.

Begin 2025 zijn de verkiezingen voor een nieuwe synode. Daarom moeten de voorbereidingen daarvoor nu zo langzamerhand in gang gezet worden. Voor de hele procedure is de verkiezingsregeling zoals is vastgesteld door de synode dd 24-06-2023 leidend.

Tot 1 oktober 2024 kunnen stemgerechtigden bij hun kerkenraad kandidaten, predikanten en niet-predikanten voordragen.

Kerkdiensten in de komende weken

In de Lutherse kerk beginnen de diensten steeds om 10.15 uur, tenzij anders aangegeven. In de Wijngaard en de Walburgiskerk om 10 uur, tenzij anders aangegeven.

<i>Datum</i>	<i>zondagsnaam</i>	<i>kleur/1^e collecte</i>
29 september	18^e zondag na Trin.	groen
Lutherse kerk	mw. ds. L. Vos, HA	KiA pastoraat
Walburgiskerk	mw. ds. L. van Prooyen -Schuurman <i>of ds. S. Sluis</i>	
6 oktober	19^e zondag na Trinitatis	groen
Lutherse kerk	rector w. Cortvriendt, oogstdienst	voedselbank
Walburgiskerk	ds. C. Bochanen	
13 oktober	20^e zondag na Trinitatis	groen
Lutherse kerk	ds. O. Mulder	Israëlzondag
Walburgiskerk	mw. ds. I. Pijpers-Hoogendoorn	
20 oktober	21^e zondag na Trinitatis	groen
Lutherse kerk	mw. ds. P. Akerboom-Roelofs onderhoudsfonds	
Walburgiskerk	ds. H. van Es	
27 oktober	22^e zondag na Trinitatis	groen
Lutherse kerk	mw. ds. F. van Zoelen	project diaconie
Walburgiskerk	mw. ds. I. Pijpers-H, Alice, Martin gedachtenisdienst	
3 november	23^e zondag na Trinitatis	groen
Lutherse kerk	ds. W. Sarolea, HA, gedachtenisdienst hospice	
Wijngaard	mw. ds. I Pijpers – Hoogendoorn?	

- 10 november** **1^e zondag vd voleinding** **groen**
Lutherse kerk mw. P. Akerboom-Roelofs Lutherstichting
Wijngaard mw. ds. E. Ouwehand, HA
- 17 november** **2^e zondag vd voleinding** **groen**
Lutherse kerk ds. P. Crom KiA Noodhulp
Wijngaard mw. ds. I. Pijpers-Hoogendoorn
- 24 november** **Laatste zondag vh kerk.jaar** **groen**
Lutherse kerk ds. J. Uytenbogaardt HA diaconie
Wijngaard ds. P. Dekker
- 1 december** **1^e Advent** **paars**
Lutherse kerk mw. ds. M. Brussel onderhoudsfonds
Wijngaard ds. R. Heins
- 8 december** **2^e Advent** **paars**
Lutherse kerk mw. ds. L. Vos kerstpakkettenactie
Wijngaard mw. ds. I. Pijpers-Hoogendoorn
- 15 december** **3^e Advent** **paars**
Lutherse kerk ds. N. Pronk opv. daklozen Arnhem
Wijngaard mw. ds. I. Pijpers-Hoogendoorn
- 22 december** **4^e Advent** **paars**
Lutherse kerk ds. M. Diepenbroek Lillianefonds
Wijngaard ds. S. Meijer
- 24 december** **Kerstmiddag 16.30 u** **wit**
Lutherse kerk mw. ds. L. Vos gevangenenpastoraat
Kerstmiddag 23.00 u
Walburgiskerk mw. ds. I. Pijpers-Hoogendoorn

25 december	1^e Kerstdag	wit
Lutherse kerk	ds. W. Sarolea, HA	kinderen in de knel
Walburgiskerk	mw. ds. I. Pijpers-Hoogendoorn	

29 december	1^e zondag na Kerst	wit
Lutherse kerk	Ds. P. Crom	cantorij
Wijngaard	?	

Diensten in de Lebuinuskapel, Hengelo (10.30 u)

6 oktober mw. ds. A. Fuhrmann

3 november ds. N. Pronk

1 december ds. N. Pronk

In alle diensten wordt het HA gevierd

Middagpauzediensten

Elke donderdag om 12.15 in de lutherse kerk

Datum   *voorganger*

organist

3 oktober   mw. N. Bilder (LdH)   H. Wormeester

10 oktober   mw. ds. E. Diepeveen   A. Klein Hulze

17 oktober   mw.ds. D. van Alphen-Ubbens   J. van Beijeren

24 oktober   ds. J. Boer   N. van Vliet

31 oktober   ds. S. Meijer   A. van Dam

7 november   ds. S. vd Woude   T. de Mik

14 november   dhr. K. Baas   H. Kloosterboer

21 november   ds. J. van Houwelingen   J. de Ruiters

28 november   ds. S. Meijer   A. Klein Hulze

Verjaardag van de middagpauzediensten

5 december ??   A. van Dam

12 december   ds. P.D. Wolthaus   H. Wormeester

19 december   ds. W. Stolte   T. van Hoogdalem

26 december   -   tweede kerstdag is er geen dienst

Bankrekening Evangelisch-Lutherse gemeente Zutphen:

NL18ABNA 048 63 42 522 t.n.v.

Kerkrentmeester van de ELGZ te Almelo

Bankrekening diaconie Evangelisch-Lutherse gemeente Zutphen:

NL74ABNA.055.41.58.094

Financiële bijdrage De Omroeper:

Postgiro NL72INGB 000 092 02 24 t.n.v. Evangelisch-Lutherse gemeente te Zutphen
o.v.v. "voor de Omroeper"

Kerkrentmeester

Mw. F.A. van Dijk

Duivenvoorde 20; 7608 KW Almelo; tel.: 0546- 825059

e-mail: f.a.vandijk@utwente.nl

NL65RABO 012.22.89.986 t.n.v. ELG Enschede

Gegevens preekplaats Hengelo:

Lebuïnuskapel, Dorpsmatenstraat 40, 7551 BV Hengelo

De directe link facebook: <https://www.facebook.com/Lutherse-Gemeente-Zutphen-1774720556083227/>

Website: www.luthersegemeentezutphen.nl.

Als u de plaatjes van deze Omroeper in kleur wilt zien, moet u onze website raadplegen. Daar vindt u de hele Omroeper met kleurplaatjes als PDF-bestand.

Kopij voor het volgende nummer inleveren:

**uiterlijk zaterdag 14 december 2024 bij de redactie p/a:
janvanbeijeren@planet.nl**

Indien onbestelbaar

Retouradres:
Heeckerenlaan 24
7203 BC Zutphen